

Ima.*

Irta: Csifó Salamon.

Nagy Isten, imádandó Felség! ki ura vagy a mélységnek és magasságnak; ki egyedül vagy örökéletű e változó világ és a világnak változó, elmuló teremtményei felett: mély alázattal, megihletődött lélekkel állunk meg előtted a szomorúságnak, a gyásznak e pillanatában. Megadással hajlunk meg előtted s mégis bizalommal emeljük egeid felé a mi tekintetünket. Sokszor, sokszor kerestünk téged lenn a földnek határain és fenn az égnek magasságán, oh, mert nincsen nekünk más, akire, mint kősziklára építhetnők a mi hitünket s aki világosságot gyűjthetna lelkünk előtt a jelen- és jövőre. Kerestünk téged a vidámságnak és örömnök napjaiban, hogy áldást és megszentelést nyerjünk szentséges kezeidtől, kerestünk téged, ha betöltötted vágyainkat, ha teljesítetted reményünket, hogy átkarolván atyai térdeidet, bámuljuk a te hatalmat, csodáljuk és áldjuk a te bölcsességedet és jószágos szeretetedet. Most is, oh most is téged kerestünk, hogy megérthesse lelkünk hatalmat, felfoghassa szívünk és elménk bölcsességedet és jószágos szeretetedet. Most azonban nem a világnak teremtésében, nem az égnek és földnek alkotásában, nem a viharok rombolásában és a menydörgésnek csattogásában, hanem az emberi életben keressük, kutatjuk a te hatalmat; nem a hajnalnak pirjában, vagy az estnek alkonyában, nem a napnak ragyogásában, vagy a csillagoknak fényében, hanem az emberi léleknek fénysugaraiban keressük a te bölcsességedet; nem a szellőknek susogásában,

* Özv. Kőszeghi Fangh Istvánné szül. Szepsimartonosi Gyujtó Izabella koporsójánál 1914 szeptember 17-én.

nem a virágnak illatában, hanem az emberi szivben, magasztos érzelmeiben és az értelemnek fenkölt gondolataiban keressük a te szeretetedet és a szeretetnek világot boldogító melegségét.

Hozzád, óh hozzád fordultunk jó Atyánk az örömeink és vidámságnak, a jóllétnek és reménységnek pillanatában, kihez fordulhatnánk a szomorúságnak és veszteségnek, a bánatnak és gyásznak e terhes óráiban?... Nincsen nekünk rajtad kívül más, aki világosságot gyújthatna értelmünk előtt, aki gyöngéden szólana szivünkhöz és megnyugtatóra lelkünket... Te hozzád jövünk hát bánatunkban és könnyeinkben, veszteségünkben és gyászunkban. De hát ostromoljuk-e sóhajainkkal egeidet; átkulcsolva a te atyai térdeidet, tördeljük-e kétségbeesve a mi kezeinket; sirjunk, zokogjunk, panaszoljunk és zugolódjunk-e előtted avagy éppen ellened?...

Nem! Nem ostromoljuk sóhajainkkal egeidet, nem törveljük kétségbeesve kezeinket, mert ellenkeznék ez megboldogult kedves halottunknak benned helyezett erős bizalmával, szent akaratodon való csendes megnyugvásával; nem sirunk és nem zugolódunk, mert ellenkeznék ez az ő mélységes hitével, a te bölcs intézkedéseidbe vetett reménységével. Nem zokogunk és nem panaszkodunk, hanem inkább az étellel és halállal való kibékülést, a veszteség feletti vigasztalást, a te bölcs akaratodban való szent megnyugvást keressük.

Vigasztalást, megnyugvást várva hatalmadtól, szeretetedtől és bölcsességedtől, hálával emeljük fel előtted, óh atyánk, a mi kezeinket és szemeinket; hálával a megboldogultnak szép és hármonikus életéért és életében iránta mutatott, vele éreztetett javaidért. Hálát mondunk neked a gyermek és ifjúkornak éveieért, mikor érdeklődő őfigyelemmel s figyelő éberséggel hallgatta a nagy idők nagy tetteit és a hős daliák hős cselekedeteinek elbeszéléseit, hogy aztán egy szebb és szabadabb korban, lelkesítse azokkal lelkünket, melegítse szivünket s általuk is örök emlékjelt állítson önmagának keblünkben. Hálát mondunk neked a családi életnek örömeiért, boldogságáért, sőt veszteségeiért is. Óh, mert szerető és

gyöngéd lelke, fáradtságos buzgalma és önfeláldozó gondossága nemcsak örömet és boldogságot, hanem talált, érzett, szenvedett veszteséget, veszteségeket is — temetvén férjjet s gyermekeket. Hálát mondunk, hogy a veszteségekben nem engedted lelkét elcsüggedni, szívének magasztos érzelmeit, értelmének fenséges gondolatait letörni, sőt inkább megpróbáltad, hogy megerősítenéd őt; meglátogattad, hogy új munkára, új küzdelmekre vértednél fel őt a család és társadalom, az egyház és hazának javára. Hálát mondunk neked az özvegyiségnek idejéért, melyet megékesítettél gyermekeiben való szép reménységgel és a minden téren önzetlenül munkálkodás nemes erejével. Áldunk Istenünk, hogy fölöltöztetted őt kiváló és példányszerű női erényekkel. Adtál keblébe önzetlenséget és meleg szeretetet, oltottál szívébe szerénységet s mégis magasztos önérzetet, alázatosságot s mégis határozottságot hirdető emelkedettséget. Tisztelni, becsülni tanulta ő embertársait, és önmagának ez által nagyobb tiszteletet és becsülést szerzett; mások iránti szeretete még nagyobb szeretetet parancsolt önmagával szemben.

Áldunk jó Atyánk, hogy munkára szólítottad, munkára a társadalom, az egyház és haza érdekében, hogy ihlette őt a muzsának ajaka s örök emlékül igyekezett átadni nekünk értelmének magasztos gondolatait, emelkedett lelkének vágyódásait és reményeit, szerető szívének bizalmát és lelkesítéseit. Áldunk téged, hogy bárha nem mozog, még sem némúl el ajaka, mert állandóan szól hozzánk, beszél velünk munkáiban. Áldunk téged a megboldogultnak állandóan derült és mégis komoly életfelfogásáért és mindazokért a szép női erényekért, melyekkel előttünk járt a te lányod s melyekkel példát adott, hogy »a mint én cselekedtem, ti is úgy cselekedjetek«. Oh áldunk és magasztalunk ama hitért és bizodalomért, mely fenséges nyugalmat kölcsönzött arcának s mélységes csendességet keblének, ha imádkozott a te házában, avagy küzdött és szenvedett az emberek társaságában. Óh áldunk, óh magasztalunk mindenért jóságos Istenünk, a mivel csak felruháztad, a mivel csak megáldottad őt egy szép és összhangzó életen keresztül.

Csak egy lélek röppent el s nekünk ez mélységes gyászunk. Csak egy sziv szünt meg dobogni s nekünk ez lesújtó fájdalomunk. Csak egy életet tört meg a sorvasztó betegség, rabolt el a halálnak nyila s mintha el-sötéttedett volna a világ körülöttünk!... Sirni és zokogni, sóhajtozni és panaszkodni szeretnénk, de mintha a megboldogult mondaná: szent és változhatatlan az Isten akaratára; kikutathatatlan bár, de bölcs az ő intézkedése és elnyomjuk könnyeinket, elfojtjuk a mi sóhajainkat.

És mégis jó Istenünk! hozzád emelkedünk, mert vigasztalást, megnyugvást keres a mi lelkünk! Küldj, óh küldj megnyugtató erőt, vigasztaló szeretetet onnan felülről a te egeidből, honnan egyformán bocsátod e földre és mireánk napodnak ragyogó fényét és az éjjelnek olykor-olykor félelmes sötétségét. Vigasztald meg a szerető gyermekeket, ott tartván előttük mindig örök példánykép gyanánt a megboldogultnak szép és tiszta életét, komoly és derült világnézetét. Hagyd örökségül nekik az édesanyának a családért, egyházért, a hazáért és társadalomért folytatott önzetlen munkálkodásának érzetét; hagyd örökségül az édes anyának benned vetett erős hitét és bizalmát, a te szent akaratodon való megnyugvást. Vigasztald meg a vót, a vejeket, az unokákat és dédunokákat lelkednek igaz szeretetével s add értésükre nekik, hogy Ő, aki őket anyyira szerette és akit ők anyyira szerettek, virrasztani fog álmaik felett és imádkozni fog, ott, a hová jutott, az atyának trónjánál — ő érettük, földi és mennyei boldogságukért. Küldj vigasztalást a jó rokonokhoz és szerető barátokhoz, megértetvén mindenkivel, hogy az elköltözöttnek földi salaktól megtisztult lelke örök dicsőségben él tovább a te egeidben. Vigasztald meg ama társulatokat, melyeknek nagyrebecsült, méltó tagja volt az elköltözött e földi hazában és adj e társulatoknak az ő példáját követő buzgó és önfeláldozó, munkás és tiszta lelkű tagokat, kik szeretettel őrzik meg a megboldogultnak nemes emlékét és követik mindenképp által becsült pályafutását és emelkedett példáját. Vigasztald meg Istenünk az anyaszentegyházat, melynek Sionában mély vallásos érzéssel, törhetetlen reménységgel,

őszinte bizalommal imádta a te megboldogult leányod szent nevedet és hallgatta igéidet. Vigasztalj mindnyájunkat azzal a gondolattal e koporsó mellett, hogy ő, aki oly nemesen élt, annyira gazdag volt a női erényekben, nem halt meg, hanem csak elköltözött, hogy miután örök emléket állított magának e földön, tovább folytassa dicső életét ott fenn a boldogoknak sergében.

És most édes Atyánk! adj a megboldogult testének csendes pihenést a földnek ölében, lelkének örök dicsőséget, idvességet a te egeidben. Szent fiad nevében könyörgünk, hallgass meg minket Mi atyánk stb.

* * *

Nagy idők voltak s te kis leány valál!... Éber figyelmed, figyelő lelked elhallgatta nagy időknek nagy alakjait, daliás hősöknek hős legendáit... Aztán telt az idő... a sötétség után hajnalodott, megvirradott... Nemzeti művelődésünknek hajnala, virradata volt ez!... Nappal következett... És te a nappalnak világosságában elbeszélted nekünk, amit a kis leány éber figyelme, figyelő lelke összegyűjtögetett s örökre megőrizett; elbeszélted nekünk nagy időknek nagy alakjait, daliás hősöknek hős legendáit... Éltél a múltban, s örök emléket állítottál magadnak a jövőre. Értelmed világossága, szived emelkedettsége, lelked fénye előtt meghajtjuk a mi lobogónkat.

Nagy időket élünk újra... Mikor virrad?... Ki tudja... Te nem vártad meg a virradatot... Miért?... Soká lesz tán?...

Nagy időket élünk... És ez időknek nagy alakjait, daliás hősöknek hős legendáit, majd mi fogjuk elmondani neked — a viszontlátáskor. Addig Isten veled, Isten velünk! Ámen.

A háboru.

I.

*Előre! szól harsányan a vezényszó,
Előre! s holtan rogy le a vitéz,
Nincs félelem, nincs többé rettegés,
És győzedelmet hörg ezernyi jajszó.*

*A kürt riad, ropog a puska egyre,
Bömbölve füstöl száz ágyutorok,
A harcmező mint tenger háborog,
S halottait dobálja völgyre-hegyre.*

*Sok haldokol átlöve, vérbe fúlva,
Más száz halált oszt vak dühébe' dulva,
Vagy küld remegve égre hő imát . . .*

*Nagy Istenünk! Hány emberöltő mulva
Látjuk meg szebb jövőnek hajnalát
S az örök béke édes angyalát?*

II.

*Aranytól ékes napsugár hevében
Nyujtózik most az éhes ocean,
Sohsem volt még ilyen éhes talán,
Végzet sohsem tombolt még így dühében.*